

Emlékezés Bauer Ferencre

Szomorú hír érte a hazai növénynemesítőket, növénytermesztőket, barátokat, a homoki növénytermesztéssel foglalkozó szakembereket. Bauer Ferenc 2003. augusztus 26-án tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Bauer Ferenc a Békés megyei Elek községben született 1919. augusztus 28-án. Tevékenységével – a növénynemesítéssel és tápanyag-gazdálkodással – a homokon gazdálkodó emberek életkörülményeinek javítását célozta meg sikerrel. Kevesen mondhatják igazán magukénak azt a szerencsét, amely életútját kísérte, hogy egész életében azt tette, amit igazán szeretett. Kutatótevékenységének eredményeit a tudomány és gyakorlat egyaránt hasznosítani tudja. Állandóan képezte magát és erre ösztönözte, valamint segítette munkatársait is.

1946-ban kitűnő eredménnyel végzett a Debreceni Agrártudományi Egyetemen, majd Mosonmagyaróváron a Felsőfokú Növénynemesítő Tanfolyamon okleveles növénynemesítői diplomát szerzett. Munkáját 1947-ben a bánkúti Növénynemesítő Telepen kezdte, mint nemesítő, majd 1950-ben a Duna–Tisza közti Mezőgazdasági Kísérleti Intézetbe – a Zöldségtermesztési Kutató Intézet (ZKI) Rt. jogelődjébe – került kutatónak. 1955-ben megszervezte a ZKI Növénytermesztési Osztályát, melynek osztályvezetője volt nyugdíjba vonulásáig, 1980-ig.

1961-ben egyetemi doktori értekezést írt a „Kecskeméti seprőcirok fajta nemesítése” címmel. 1965-ben „Adatok a heterózishatás kihasználásához rozsánál” c. dolgozatával a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, 1978-ban „Növénytermesztés és tápanyag-gazdálkodás Duna–Tisza közti homoktalajon” c. értekezésével a mezőgazdasági tudományok doktora fokozatot szerezte meg.

Életútja két szakaszra osztható. Tudományos tevékenységének egyik részét a homoki szántóföldi növények nemesítése tette ki. Fajtái a Kecskeméti seprőcirok, majd a Kecskeméti édes szudáni cirokfű. Kecskeméti kétéves fehérvirágú somkóró fajtája 1969-ben, és Kecskeméti h. rozs fajtája 1970-ben kapott állami elismerést.

Munkásságának másik jelentős részét képezte a homoki növénytermesztés és a tápanyag-gazdálkodás kérdéseinek kutatása. Tevékenysége méltó folytatása volt Westsik Vilmos homokkutatási kísérleteinek. Már az 1950-es évek elején felismerte, hogy a homoki gazdálkodás egyetlen járható útja a takarékos műtrágya-felhasználás mellett a homoktalaj csekély biológiai életének fenntartása. Tartamkísérleteivel bizonyította, hogy gazdaságos termelés és talajerő-gazdálkodás folytatható a gyenge termőképességű homoktalajokon is.

Kísérleteinek főbb eredményei:

– Megállapította a különböző termőképességű Duna–Tisza közti homoktalajokon az istálló- és zöldtrágyázás és a növekvő adagú műtrágyázás terméshozadék tartamhatásait, a trágyahatékonyság természetbeni és gazdasági mutatóit, a műtrágyák talajsavanyító

hatását, a talaj P- és K-ellátottságának változásait, valamint elkészítette a különböző tápelemek mérlegét.

– Meghatározta a rozs monokultúra célszerű termesztési sávját és a kukoricatermesztés kritikus határát.

– Tisztázta, hogy a tarlónapraforgó zöldtrágya csak fiatal állapotban leszántva és csak rövid ideig alkalmazható gazdaságosan homoktalajainkon.

– Bebizonyította a fővetésű zöldtrágyázás gazdaságtalanságát és a termőév-kiesés nélkül közbeiktatott pillangós zöldtrágya alászántás helyetti feltakarmányozásának célszerűségét, melyet „Kecskeméti módszer”-nek nevezett el és az így vált ismertté

– Kísérleteinek eredményeit és következtetéseit a homokon gazdálkodó szakemberek az évente megrendezett tapasztalatcseréken megismerhették és azokat alkalmazták gazdaságaikban.

Kutatómunkája mellett rendszeres óraadó tanára volt a Kecskeméti Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumnak, illetve jogutódjának, a KÉE Kertészeti Főiskolai Karának (1961–1974).

Közéleti tudományos tevékenysége is aktív volt. Tagja volt az MTA Növénytermesztési Bizottságának (1970–1979), a TMB bíráló bizottságoknak. A KGST Rozsnemesítési Bizottságnak nemzeti kurátora (1976–1980), a MAE Bács–Kiskun megyei Növénytermesztési Szakosztályának elnöke, és a MTESz megyei társelnöke volt.

Tudományos tevékenységét fémjelzi több mint 50 tudományos dolgozat és könyvrészlet, valamint ugyanennyi népszerűsítő tanulmány és szakkikk.

Munkáját a Szocialista Munkáért Érdemérem, Westsik Vilmos Emlékérem, Mathiasz János-díj kitüntetéssel ismerték el. A Magyar Növénytermesztők Egyesületének és a TIT-nek tiszteletbeli tagja, aranyokleveles mezőgazdasági mérnök. 2002-ben pedig a Kecskeméti Főiskola Kertészeti Főiskolai Kara címzetes főiskolai tanár kinevezést adományozott neki.

Az utóbbi két évtizedben kissé visszavonultan, de tevékenyen, jó egészségben élt. Életművén, a csaknem három évtizedes vetésforgó-rendszerű homoki növénytermesztési tartamkísérletek értékelésén dolgozott. A 2002-ben megrendezett „Tartamkísérletek, tájtermesztés, vidékfejlesztés” nemzetközi konferencián még aktívan vett részt.

Gazdag kutatói tevékenységét, életútját tisztelő munkatársai, kollégái, barátai úgy tartják számon, mint a Duna–Tisza közti homokkutatás jeles képviselőjét. Életútja például szolgál a jövő nemzedékek számára is.

CSERNI IMRE